

Esi- ja perusopetuksen paikallinen opiskeluhoitosuunnitelma

Sisällys

1 Opiskeluhoolto	3
1.1 Opiskeluhoolto ja paikallinen opiskeluhoitosuunnitelma	3
1.2 Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä	4
1.3 Opiskeluhoollon ohjausryhmä	5
2 Suunnitelmallisesta opiskeluhooltotyöstä hyvinvointia oppilaitokseen	6
3 Yhteisöllinen opiskeluhoolto	6
4 Hyvä opiskeluhoolto – monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän määrittelemänä	9
4.1 Monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän tavoite Kuusamossa.....	9
5 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista	11
5.1 Lukuvuoden 2022-2023 opiskeluhoollon resurssit.....	11
5.2 Arvio opiskeluhoollon kokonaistarpeesta.....	15
6 Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoollon edistämiseksi	15
6.1 Koulukohtainen hyvinvoinnin vuosikello	16
6.2 Koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä.....	16
6.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen.....	16
6.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen	17
6.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.....	17
7 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)	18
8 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	19
9 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	22
9.1 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä	22
9.2 Kriisisuunnitelma	23
10 Oppilaitos ympäristön terveellisyden, turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus	24
11 Koulukohtainen opiskeluhooltosuunnitelma.....	25
12 Paikallisen opiskeluhooltosuunnitelman arviointi ja kehittäminen	25
Liitteet	26

1 Opiskeluhoolto

1.1 Opiskeluhoolto ja paikallinen opiskeluhooltosuunnitelma

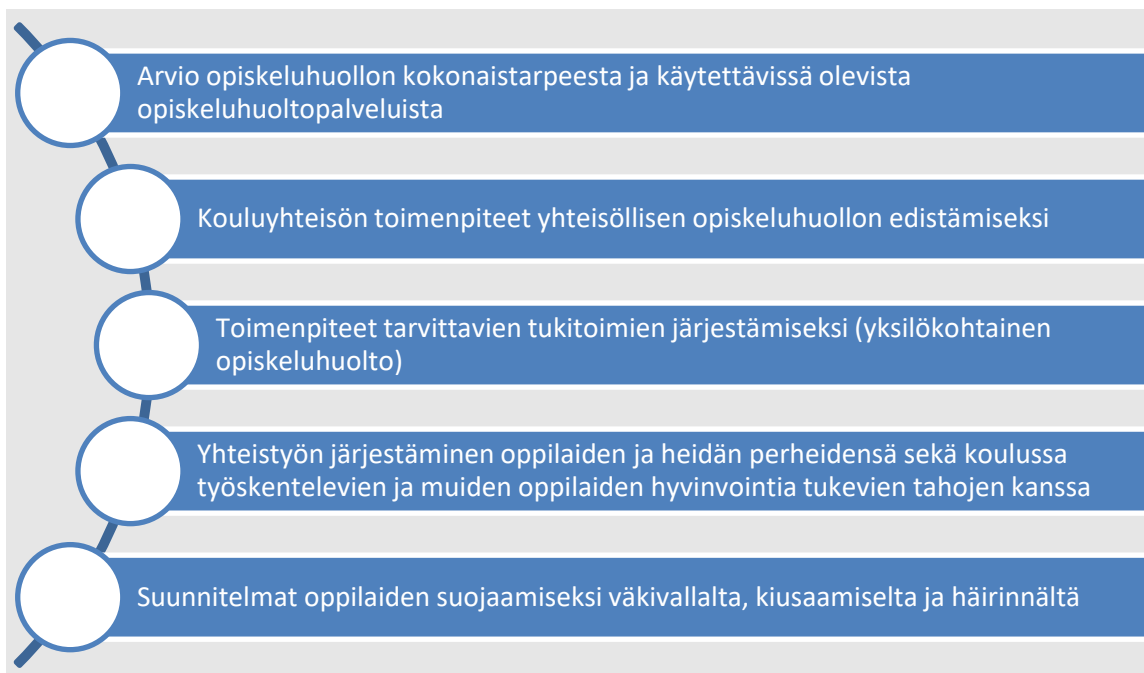
Opetussuunnitelman perusteiden mukaan opiskeluhoollolla tarkoitetaan oppilaan hyvää oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä. Oppilaalla on oikeus saada maksutta opiskeluhoolto, jota opetukseen osallistuminen edellyttää. Opiskeluhooltotyössä otetaan huomioon lapsen edun ensisijaisuus.

Opiskeluhooltoja toteutetaan opetustoimen ja hyvinvointialueen suunnitelmallisena yhteistyönä oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa muiden yhteistyötahojen kanssa. Opiskeluhoolto on ensisijaisesti ennaltaehkäisevää yhteisöllistä työtä, josta kerrotaan enemmän luvussa 3.

Lisäksi oppilailla on oikeus opiskeluhoitopalveluihin, joita ovat kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.

Opetussuunnitelman perusteet määräävät, että koulutuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksenjärjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 13§ (377/2022)). Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä (luku 1.2). Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulujen ja opiskeluhoitopalvelujen henkilöstön, oppilaiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhooltotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1-5.

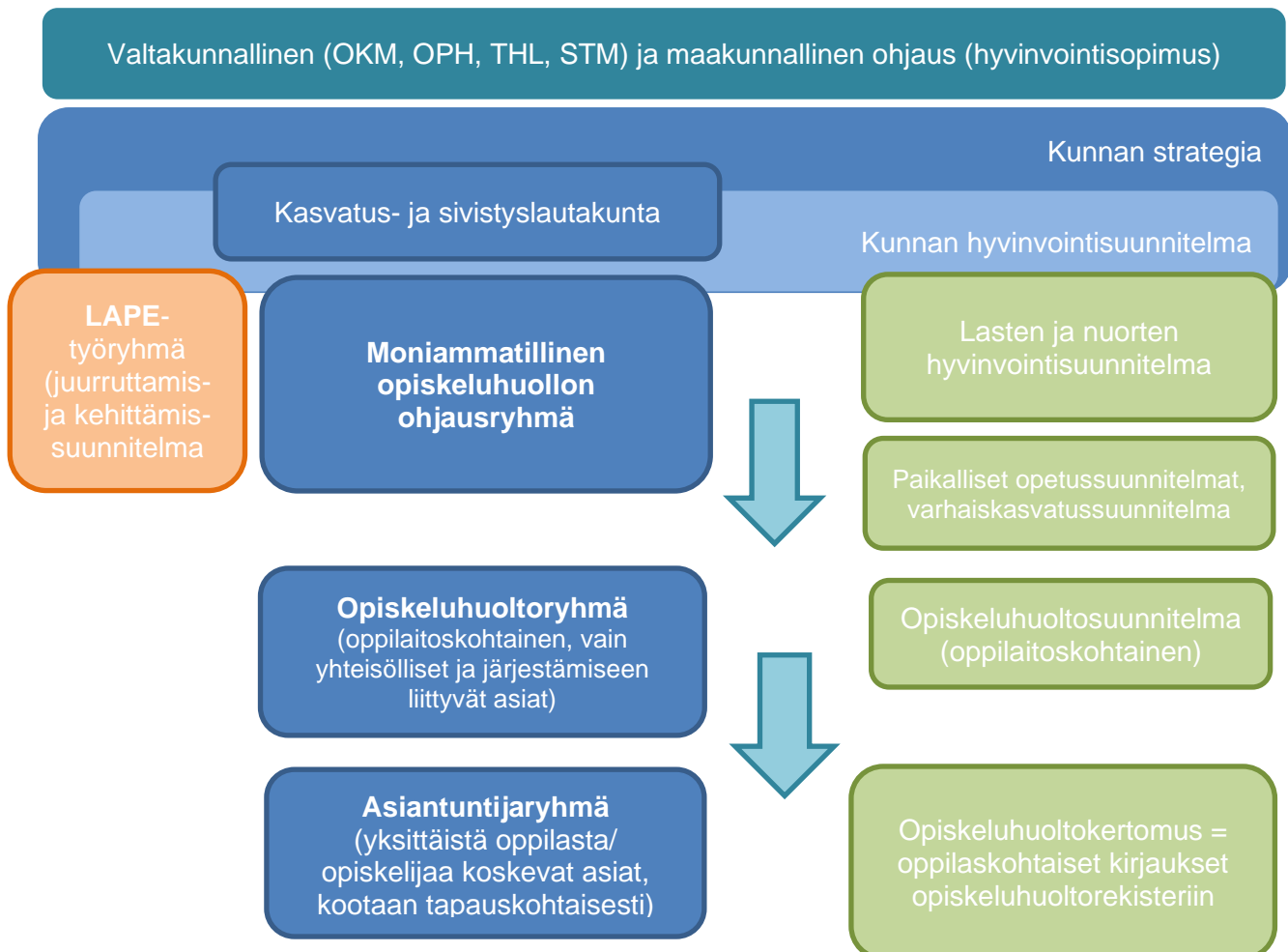

Paikallisessa opiskeluhoitosuunnitelmassa kuvataan, miten suunnitelman toteutumista kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa. Koulutuksen järjestäjän tulee valmistella kutakin koulutusmuotoa koskevan määräyksen mukainen opiskeluhoitosuunnitelma. Opetuksen järjestäjä päättää paikallisesti miten tarvittavat tiedot asiakokonaisuuksista kootaan ja miten koulujen toimintaa niiden avulla ohjataan. Kuusamossa tämä opiskeluhoitosuunnitelma kattaa esiopetuksen, perusopetuksen sekä soveltavin osin valmistavan opetuksen, joita koulutuksen järjestäjä tuottaa. Opiskeluhoito palveluiden osalta tämä tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa (Pohde). Suunnitelma liitetään kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

1.2 Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä

Opiskeluhoitotyön ja oppilaiden oikeuksien lainmukainen toteutuminen varmistetaan ennakoivalla johtamisella, joka perustuu ajantasaiseen tietoon oppilaiden/opiskelijoiden oppimisesta, terveydestä ja hyvinvoinnista sekä opiskeluhoollosta ja koulusta toimintaympäristönä. Monialainen yhteistyö ja opiskeluhoollon johtaminen kokonaisuutena luovat edellytykset sille, että oppilaalle/opiskelijalle tarjottava tuki on oikea-aikaista, yhdenvertaista ja että opiskeluhoito on lapsi- ja nuorilähtöistä.

Opiskeluhoitolaian mukaan opiskeluhoollon ohjausryhmä on koulutuksen järjestäjäkohtainen ryhmä. Ryhmä on Kuusamossa useamman koulutusmuodon yhteinen. Sen tehtävä on sovittaa yhteen kaikkia kunnan lasten, nuorten ja perheiden palveluihin liittyviä suunnitelmia ja strategioita.

Opiskeluhuollon ohjausryhmän tehtävänä on opiskeluhuollon yleinen suunnittelu, monialainen kehittäminen, ohjaus ja arviointi kunnassa. Opiskeluhuollon laadun ja voimavarojen varmistamiseksi ohjausryhmällä on hyvä olla yhteys koulutuksen järjestäjän ja kuntien päätöksenteon valmisteluun. Tällöin opiskeluhoitoa koskevat asiat saadaan kuntien/ koulutuksen järjestäjän toiminta- ja taloussuunnitelmiin.

Opiskeluhuollon ohjausryhmällä on vastuu opiskeluhuollon osuuksista lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa.

12 §

Opiskeluhoito lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassa

Lastensuojelulain (417/2007) 12 §:ssä tarkoitettuun lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan on kirjattava:

- 1) opiskeluhuollon tavoitteet ja paikallisen toteuttamistavan keskeiset periaatteet;
- 2) arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta, käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ja avustajapalveluista sekä tuki- ja erityisopetuksesta;
- 3) toimet, joilla vahvistetaan yhteisöllistä opiskeluhoitoa ja opiskelijoiden varhaista tukea;
- 4) tiedot suunnitelman toteuttamisesta, seurannasta sekä opiskeluhuollon laadunarvioinnista.

1.3 Opiskeluhoito ohjausryhmä

- linjaa yhteiset tavoitteet toteuttamalleen opiskeluhoito toiminnalle ja tukee yhteisten tavoitteiden saavuttamista ja yhtenäisten toimintatapojen omaksumista.
- suunnittelee, kehittää ja arvioi vastuulleen kuuluvaa kunnan opiskeluhoitoa sekä ohjaa oppilaitoskohtaisten opiskeluhoitoryhmien toimintaa oppilaitoksissa.
- laatii vastuulleen kuuluvan opiskeluhoito osuuden kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.

Opiskeluhoitolain mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa yhteistyössä oppilaitoksen sijaintikunnan opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen kanssa opiskeluhoito kokonaisuuden omavalvonnan toteutumisesta. Omavalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että toiminta ja palvelut järjestetään lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Opiskeluhoitoossa kaikki toimijat vastaavat omavalvonnasta omalta osaltaan ja tekevät tarvittaessa yhteistyötä. Monialaisen opiskeluhoito ohjausryhmän tehtäviin kuuluu myös omavalvonnan koordinaatio. Kuusamon kaupungissa joka kolmas vuosi toteutettavan oppilaitos ympäristön monialaisen terveellisuuden, turvallisuuden ja hyvinvoinnin tarkastus, jonka kautta kerätään tietoa omavalvonnan tueksi. Tähän monialaiseen tarkastukseen osallistuu monipuolisesti eri toimijoita ja sen toteutuksesta vastaa rehtori/ yksikön johtaja. Mukana tarkastuksessa tulee olla oppilaitoksen henkilöstön ja oppilaiden sekä huoltajien näkemysten lisäksi koulu- ja opiskeluterveydenhuolto, terveydensuojelu, työsuojaus, työterveyshuolto ja kiinteistön omistajan edustus. Monialainen opiskeluhoito ohjausryhmä ohjaa ja seuraa tarkastusten suorittamista.

Kunnan opiskeluhuollon ohjausryhmässä on hyvä olla edustettuina kaikki ne toimialat ja ammattiryhmät, joita opiskeluhoito koskee sekä edustus alueella toimivien muiden koulutuksen järjestäjien oppilaitoksista. Mukana on hyvä olla myös opiskeluhoollolle asiantuntemusta antavien (erikoissairaanhoido, lastensuojelu, perheneuvola ym. erityispalvelut) ja mahdollisesti muiden tahojen sekä opiskelijoiden ja huoltajien edustus. Opiskeluhoollon ohjausryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita.

Kuusamon kaupungissa monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän nimeää Kasvatus- ja sivistyslautakunta. Monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmään on nimetty myös muiden koulutuksen järjestäjien edustajat sekä hyvinvointialueen nimeämät edustajat. Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä nimetään toistaiseksi. Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti n. 4 kertaa vuodessa tai useammin tarpeen mukaan.

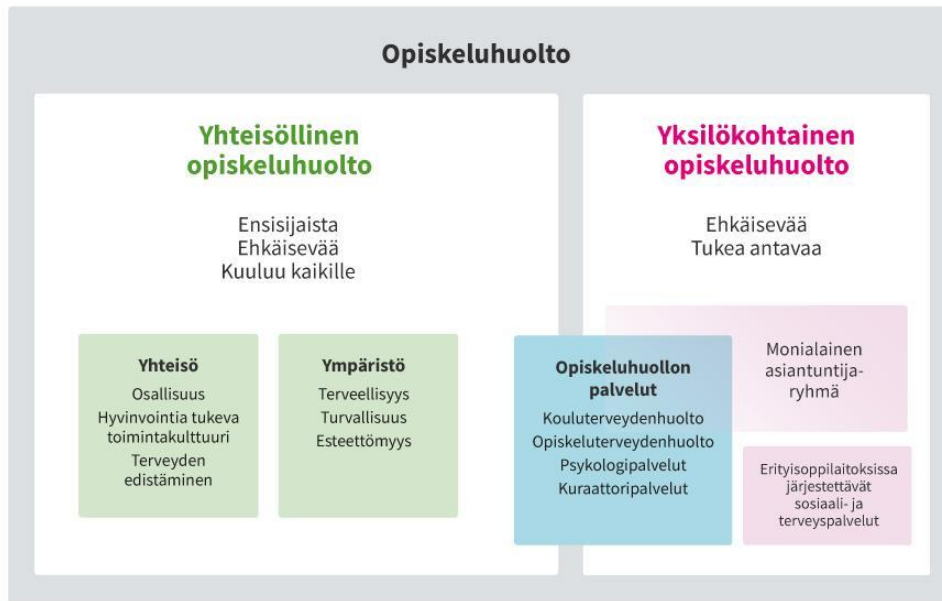
2 Suunnitelmallisesta opiskeluhoollotyöstä hyvinvointia oppilaitokseen

Hyvinvoinnin edistäminen on pitkäjänteistä työtä, jossa suunnitellaan monia samanaikaisesti eteneviä prosesseja. Osa opiskeluhoollon tehtävistä ajoittuu tiettyyn kohtaan lukuvuoden kierrosta ja toistuu säännöllisesti, osa tehtävistä on ennakoimattomia ja vaatii nopeaa reagoitua. Suunnitelmallisella ja määrääjain toistuvalla tiedonkeruulla saadaan tietoa yhteisön ja oppilaiden hyvinvoinnista. Tiedon pohjalta opiskeluhoollolle määritellään lukuvuosittaisia tai pidemmän välin painopistealueita. Tietoa saadaan kansallisista, paikallisista ja koulukohtaisista tiedonkeruista, erilaisista asiakaspalautteista sekä eri opiskeluhoollopalvelujen asiakastietojärjestelmistä. Myös lapsilta, nuorilta ja huoltajilta suoraan saatava tieto ja henkilöstön näkemykset ovat tärkeitä.

Opiskeluhoolloryhmä koordinoi koulun osallistumista kansallisiin ja paikallisiin tiedonkeruisiin sekä sopii koulukohtaisista tiedonkeruista. Tällaisia tiedonkeruita ovat muun muassa kouluterveyskysely, TEAviisari, Karvin kyselyt, Paikallinen lapsiperheiden kokemustiedonkartoitus, Oppilaitosympäristön terveellisyys, turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus. Lisäksi hyödynnetään laajojen terveystarkastusten yhteenvetoja ja Lapset puheeksi toimintamallissa esiin nousseita huomioita. Myös MOVE-mittaukset, KiVa-koulu-ohjelmaan kuuluvat tilanekartoitukset tuovat koulun omien kyselyjen lisäksi arvokasta tietoa opiskeluhoollotyön koulukohtaiseen kehittämiseen. Toisella asteella edellä mainittujen tiedonkeruiden lisäksi palvelukartoitukset ja terveystarkastuksista saadut tiedot opiskelijakyselyiden lisäksi ovat tärkeitä tiedonlähteitä. Oppilaitoskohtaiset käytänteet ja tavoitteet kirjataan oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoollosuunnitelmaan. Sitä päivitetään tarvittaessa ja arvioidaan sen toteutumista vähintään kerran lukuvuodessa.

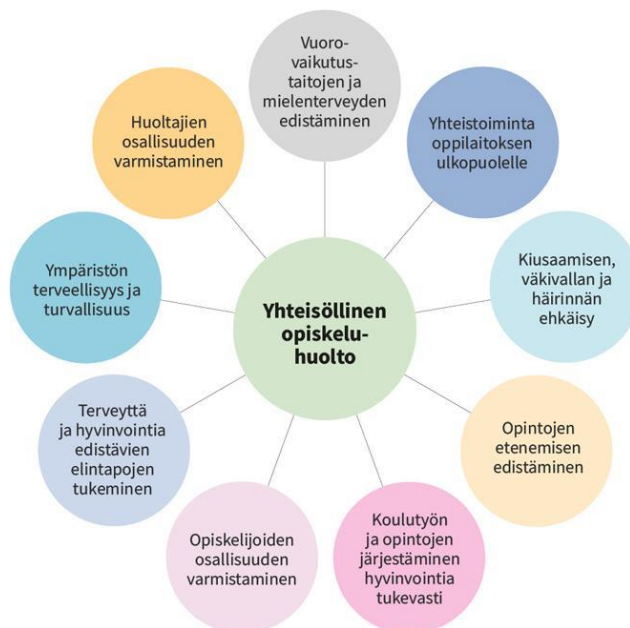
3 Yhteisöllinen opiskeluhoollto

Opiskeluhoollto on sekä yhteisöllistä että yksilöllistä tukea. Yhteisöllisen ja yksilöllisen tuen tavoitteet, tehtävät ja toimintamallit ovat toisiaan täydentäviä.

Opiskeluhoollon tehtävänä on osana koulu- ja opiskeluyhteisön toimintakulttuuria kehittää hyvinvointia tukevaa oppimisympäristöä ja vahvistaa koulun ja oppilaitoksen yhteisöllistä toimintatapaa.

Tavoitteena on edistää myönteistä vuorovaikutusta ja keskinäisen huolenpidon ilmapiiriä sekä puuttua tarvittaessa ongelmiin. Tärkeänä tehtävänä on terveen ja turvallisen oppimis- ja kasvuympäristön luominen, mielenterveyden suojaaminen, syrjäytymisen ehkäiseminen sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen. Yhteisöllinen opiskeluhoolto tukee koko oppilaitosyhteisöä ja on ensisijainen opiskeluhoollon työmuoto.

Yhteisölliseen opiskeluhoollotyöhön kuuluu koko kouluyhteisön ja oppilaitoksen, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvoinnin kehittäminen, seuraaminen ja arviointi. Lisäksi tulee huolehtia siitä, että

oppilaan ja opiskelijan yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet otetaan huomioon koulun ja oppilaitoksen arjessa.

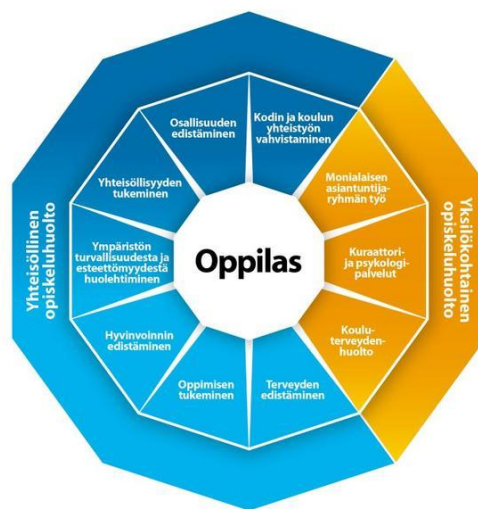
Opiskeluhooltotyötä suunniteltaessa sovitaan erikseen sekä yhteisölliseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen että yksittäisen oppilaan ja opiskelijan tukemiseen ja hänen asioidensa käsittelyyn liittyvät periaatteet ja toimintatavat.

Opiskeluhoollon toiminnassa myös vaikeuksien ja ongelmien varhainen ennaltaehkäisy ja turvallisuuteen liittyvien riskien ennakointi on ensisijaisesti luonteeltaan yhteisöllistä toimintaa, jota tulisi kehittää yhdessä kaikkien yhteisöön kuuluvien kanssa. Oppimisen edistämässä ja puuttumisessa yhteisössä oleviin ongelmiin ja vaikeuksiin tarvitaan yksilöllistä tukea. On kuitenkin tärkeää, että samanaikaisesti asioita käsitellään myös yhteisötasolla. (OPH 21.7.2016)

Opiskeluhoolto perusopetuksessa

Opiskeluhoolto koostuu yhteisöllisestä työstä ja yksilökohtaisista palveluista.

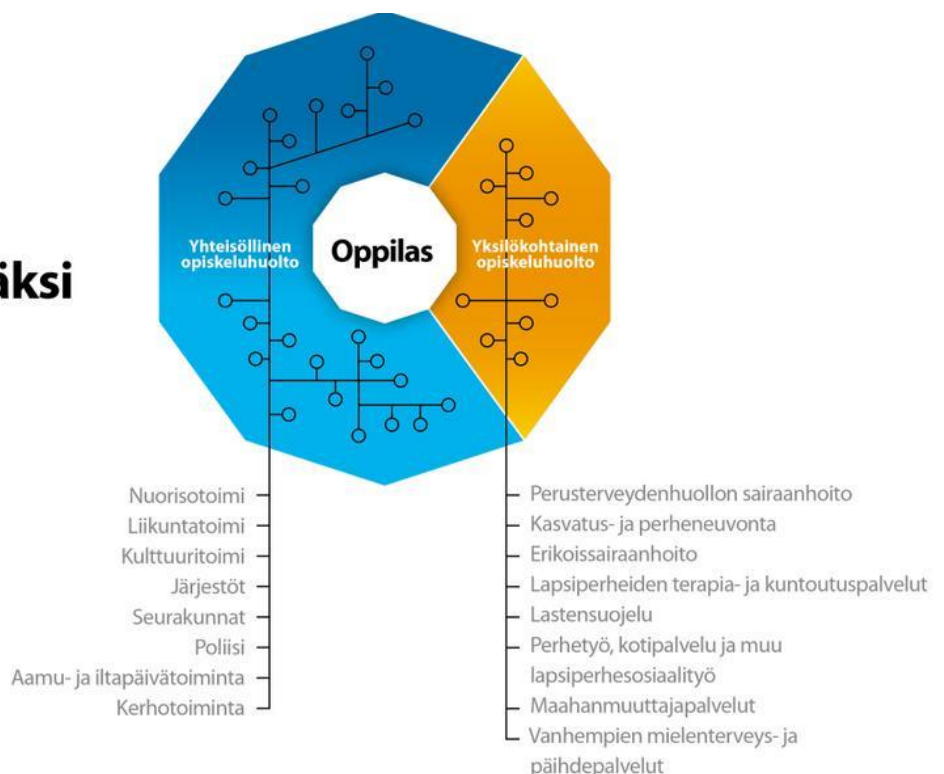
Koulun toimintakulttuuri rakentuu ennaltaehkäisevän yhteisöllisen opiskeluhoollon pohjalle.

Yhteistyötä oppilaan hyväksi

Yhteisölliseen työhön osallistuvat useat eri toimijat.

Oppilaan tukiverkko muodostuu eri toimijoiden saumattomasta yhteistyöstä.

Toisella asteella oppilaitoskohtaisen opiskeluhoitoryhmän on toiminnassaan huomioitava oppilaitoksessa tehtävä muu hyvinvointityö, jolla edistetään yhteisöllistä hyvinvointia ja tuotetaan tietoa oppilaitoksen hyvinvoinnista. Esimerkiksi oppilaitoksen johtoryhmä, eri tiimit, työ- ja kehittämissryhmät, asuntolaohjaajat, opiskelijakunnan hallitus ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö ovat kiinteä osa oppilaitoksen hyvinvointityötä. Tärkeä opiskeluhoitoryhmän tehtävä on koordinoida yhteen eri toimijoiden tekemää hyvinvointityötä ja sovittaa kokonaisuus oppilaitoksen tarpeiden mukaiseksi.

Toisen asteen oppilaitosten ulkopuoliseen opiskeluhoitoon yhteistyöverkostoon kuuluvat edellisessä kuvatus lisäksi etsivä nuorisotyö, ohjaamot, työpaikkaohjaaja, korkeakoulut ja muut oppilaitokset, sosiaalitoimi sekä perusopetus. Nivelvaiheisiin sovitut toimintatavat varmistavat opiskelijan tuen saumattoman jatkumisen siirtymässä perusopetuksesta toisen asteen opintoihin ja edelleen työelämään tai jatko-opintoihin.

4 Hyvä opiskeluhoito – monialaisen opiskeluhoitoon ohjausryhmän määrittelemänä

Riittävät palvelut ja tukimuodot

- kolmiportainen tuki (lapsen tukeminen)
- perheneuvola, psykologi, terapiapalvelut, avustajapalvelut, kuraattori

Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos

- oppimisympäristö
- ammattitaitoinen henkilöstö

Yhteistyö eri tahojen kanssa

- toimiva monialainen verkosto
- tiedonkulkua, avointa keskustelua eri toimijoiden välillä
- järkevä/selkeä työnjako
- palveluohjauksen polku
- ollaan paikalla

Aikaansa edellä

- ennakointia
- lähdetään asiasta liikkeelle

Hyvinvoivat lapset (vähän yksittäistä lasta koskevia palaverieita)

4.1 Monialaisen opiskeluhoitoon ohjausryhmän tavoite Kuusamossa

Opiskeluhoitoon ohjausryhmä seuraa ja kehittää opiskeluhoitoa paikallisesti ja alueellisesti. Ohjausryhmä sopii tarkastusten toteuttamisesta yhteistyötahojen kanssa ja tekee paikalliset linjaukset tarkastuksen toteuttamisen käytänteistä ja työnjaoista. On tärkeää, että keskeiset yhteistyötahot ja asiantuntijat voivat osallistua jo tarkastusten suunnitteluun ja aikatauluista sopimiseen. Opiskeluhoitoon ohjausryhmä valmistelee kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan opiskeluhoitoa koskevan osuuden, jonka yhdeksi sisällöksi tarkastusten toteutuminen, yhteenveto tuloksista ja suunnitellut jatkotoimet kuuluvat. (Terveellinen, turvallinen ja hyvinvoiva oppilaitos, THL)

Kuusamossa monialainen opiskeluhoitoon ohjausryhmä tukee ja seuraa Lapset puheeksi toimintamallin jalkautumista ja tekee tiivistä yhteistyötä LP johtoryhmän kanssa.

Opiskeluhuollon ohjausryhmän saama ajankohtaista tietoa jaetaan toimielimille ja tahoille, joiden toimialueeseen saatu tieto kohdistuu. Näitä ovat eri oppilaitokset, johtoryhmät, lautakunnat ja muut työryhmät sekä oppilaitosten yhteistyötahot.

Kuusamon monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä on kiinnittänyt erityistä huomiota oppilaitoshyvinvointiin ja oppilaitoskohtaiseen opiskeluhoitoon. Oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuuden näkyminen yhteisöllisessä opiskeluhoitoon on tärkeä tavoite ja huoltajien vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseen on oppilaitoksia ohjattu kiinnittämään huomiota lukuvuoden aikana. Ohjausryhmä on ohjannut oppilaitoksia suunnittelemaan lukuvuodeksi 2020-2021 oppilaitokseen oppilaitoskohtaisen hyvinvoinnin vuosikellon. Tämän vuosikellon käyttöönottoa ja toteutusta seurataan ja kehitetään eteenpäin. Suunnittelutyön pohjaksi annettiin oppilaitoksille Rovaniemen kaupungin työstämä hyvinvoinnin vuosikello-malli. Sittemmin on tutustuttu myös Oulun malliin.

Monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä on työstänyt oppilaitosyhteistyössä oppilaan eri opinpolun nivelvaiheisiin Nivelvaiheen vuosikellot varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle asti. Nämä valmistuivat loppuun syksyllä 2022. Niiden toteuttamista ja kehittämistä seurataan.

Monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä on tehnyt tiivistä yhteistyötä sitouttava kouluyhteisö hankkeen kanssa. Tässä yhteistyössä on kehitetty poissaolojen porrasmallit ala- ja yläkouluun. Myös toinen aste on soveltanut omat mallit. Ohjausryhmä jalkauttaa, seuraa käyttöönottoa ja arvioi poissaolojen porrasmallin toimivuutta oppilaitosten kanssa yhteistyössä.

Sitouttava kouluyhteisötyön kehittämishankkeen (2021-2023) aikana on hyvinvoinnin vuosikelloa kehitetty eteenpäin koulukohtaisesti. Hyvinvoinnin vuosikelloon kirjattuja tavoitteita ja toimia on toteutettu hankkeen työntekijöiden, koulukohtauttajien, ja koulun muun henkilöstön kanssa. Oppilasryhmille on pidetty mm. tunne-, vahvuus-, kaveri- ja netin turvataitotunteja. Koulukohtauttajia on ollut luokan- ja aineenopettajien tukena luokan ryhmäyttämisessä, mikä luo osallisuutta luokkayhteisössä ja ehkäisee mm. kiusaamista.

Strateginen linjaus vuodelta 2011 henkilöstöressurssissa Kuusamon kaupungilla:

Mikäli henkilöstöressurssi on vajaa, resurssia suunnataan koulupolun varhaisiin vuosiin ja jaetaan tasaisesti.

5 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (kouluterveydenhuolto, sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) kootaan tiedot kultakin koululta. Kuusamossa paikalliseen opiskeluhoitosuunnitelmaan kirjataan myös koulunkäynnin- ja oppimisen tuen henkilöstö sekä koulun hyvinvoinnin tukena toimivien tahojen resurssit. Tiedot ilmoitetaan opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Henkilöstöresurssit kerätään vuosittain syksyn oppilaitosten virallisen laskentapäivän (20.9.) mukaan. Koulut toimittavat tiedot omista resursseista ja hyvinvointialue omista henkilöstöresursseistaan monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmälle.

Opiskeluhuollon kokonaisarviolla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden oppilaiden ja kouluyhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. Arvioon sisältyvät yksilökohtaisessa ja yhteisöllisessä opiskeluhoitotyössä sekä opiskeluhuollon yhteistyössä tarvittavat resurssit.

Kokonaistarpeen arvioinnissa huomioidaan kouluyksikköjen määrä ja koulun oppilasmäärä sekä toimintaympäristön erityispiirteet. Arviossa huomioidaan lisäksi eri-ikäisten tehostettua ja erityistä tukea tarvitsevien ja maahanmuuttotaustaisten oppilaiden lukumäärät ja osuudet. Arviossa hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös oppilailta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

5.1 Lukuvuoden 2022-2023 opiskeluhuollon resurssit

Esiopetus ja varhaiskasvatus

- esiopetuksessa (yleisopetus): 169 lasta (edellisenä vuonna 145 lasta), joista yksi pidennetyn oppivelvollisuuden ja erityisen tuen lapsi.
- varhaiskasvatuksessa (= esiopetusikäisiä nuoremmat lapset): 456, joista yksityisissä päiväkodeissa 122 (edellisenä vuonna 125 lasta). (Edellisenä vuonna kunnallisen varhaiskasvatuksen piirissä oli 460 lasta)
- esiopetuksessa on kirjaamishetkellä 4 lasta, joilla pidennetty oppivelvollisuus ja yksi esiopetusikäinen on myöhennetty (Kirkkokedon koulun luokkamuotoisessa erityisopetusryhmässä)

Resurssit:

- 3 varhaiskasvatuksen erityisopettajaa
- 8 vakinaista erityisavustajaa, hankkeiden kautta rekrytoitu 6
- 1 varhaiskasvatuksen ohjaaja eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kotoutumisen tukena
- S2-opetusta Kirkkokedolla ja Nilonkankaalla 3t/vk

Perusopetuksen henkilöstöresurssi

Oppilaita 1-6 994 20.9.2022 (1002/2021) 7-9 540 20.9.2022 (502/2021)	henkilöstö	oppilasta/ henkilö	suositus oppilasta/h enkilö	Suositusten mukainen henkilötarve	+/-
kouluterveydenhoitaja	3pv/vk Nilonkankaan koulu 2pv/vk Torangin koulu 1pv/vk Kirkkokedon koulu 1 pv/vk Tolpanniemen koulu 0,5pv/vk Mäkelän koulu 0,5pv/vk Käylän koulu 0,5pv/vk Nissinvaaran koulu 2,5pv/vk Rukan koulun vuosiluokat 0-9 5pv/vk Nilon koulu (laskennallinen arvo)		3,33 600 opp./th (THL)		
koululääkäri	n. 1,2 n. 10 pv /kk	2013/1	2100 opp./lääkäri (THL)	Kattaa suositukset/ vaihtelee kuukausittain tilanne. Kattaa lakisääteiset tarkastukset	
psykologi	2,5		600 op./psykologi	Ei kata suosituksia	
koulukuraattori	2	n. 730/1	600 op./kuraattori	Ei kata suosituksia	
erityisopettaja luokkamuotoinen	2 Nilon koulu 2 Kirkkokedon koulu 2 Torangin koulu				
erityisopettaja laaja-alainen	1 (6h) Nilon koulu 1 (16h) Tolpanniemen koulu 1+ 1(4h) Mäkelän koulu 3 (62h) Rukan koulu 1 (5h) Käylän koulu 1 (5h) Nissinvaaran koulu				
erityisopettaja/ erityisluokanopettaja	2 Nilon koulu 3 (24h+20h+20h) Nilonkankaan koulu 1 Kirkkokedon koulu 1 Torangin koulu 2 (44h) Rukan koulu				
oppilaanohjaaja	2	Ruka 60%/ Nilo 140%	250 opp / opo	henkilöresurssi kattaa suosituksen	
koulunkäynninohjaaja yleisopetus	4 Nilon koulu 1 + 1 (38h) Mäkelän koulu 10 (joista 5:llä täysityöaika) Nilonkankaan koulu 4 Kirkkokedon koulu				

	3 Torangin koulu 2 Tolpanniemen koulu 1 Käylän koulu 1,5 Nissinvaaran koulu 5 Rukan koulu				
koulunkäynninohjaaja luokkamuotoinen	2 Nilon koulu 5 Kirkkokedon koulu 7 Torangin koulu 2 Rukan koulu				
muita: resurssiopettaja	1 Nilonkankaan ja Kirkkokedon kouluilla yhteinen				
S2-kielen opettaja	1 yhteinen Kirkkokedon koulu (12h), Nilonkankaan koulu (5h) ja esiopetus (3h)				
JOPOluokanopettaja JOPOluokanohjaaja	1 Nilon koulu (22h) 1 Nilon koulu				
VALOluokanopettaja VALOluokanohjaaja	1 Nilon koulu 1 Tolpanniemen koulu				
Koulukohtauttajat (useamman kunnan yhteinen hanke)	1 Koordinaattori (jaettu) 1 Koulukohtauttaja				
Starttiluokka (hanke)	Nilonkankaan koulu				

Kuusamon lukion opiskelijahuollon tunnusluvut lv.2022-2023

opiskelijamäärä: 254 + 7 kaksoistutkinto-opiskelijaa (edellisenä lukuvuonna 270 + 5 opiskelijaa)

Ammattinimike	Henkilöstömäärä	Suositus oppilasta /hlö	Tilanne
Kouluterveydenhoitaja	2 pv/viikko	240–320	Suosituksen mukainen.
Psykiatrinen sairaanhoitaja	Sopimuksen mukainen	--	Palvelu kattaa tarpeen.
Nuorisopsykiatri	Sopimuksen mukaisesti	--	Palvelu kattaa tarpeen.
Koululääkäri	1-2 pv/kk	2 pv/kk	Palvelu vähän alle suosituksen, mutta kattaa tarpeen.
Kuraattori	8 pv/kk	600	Palvelu kattaa tarpeen.
Psykologi		Ei ole	Palvelua ei lukiolaisilla ollenkaan.
Erityisopettaja	2,5 pv/viikko	250/0,5	Palvelu kattaa tarpeen
Opinto-ohjaaja	1	250	Palvelu kattaa tarpeen ja suosituksen mukainen.
Yhteistyöntekijä	60%		Palvelu kattaa tarpeen.

Kainuun ammattiopiston opiskelijahuollon henkilöstöresurssi lv. 2022-2023

opiskelijamäärä, n. 470 opiskelijaa. (Edellisenä lukuvuonna 420 opiskelijaa)

Ammattinimike	Henkilöstömäärä	Suositus opiskelijaa/hlö	Tilanne 23.9.2020
Kouluterveydenhoitaja	2 hlö, joista 1 hlö -> 3 pv/vk ja 1 hlö 1 pv/vk (31.12.2022 asti)	570	Palvelu riittävä.
Psykiatrinen sairaanhoitaja	1 hlö -> 2 pv/vk		Palvelu riittävä.
Koululääkäri	1 hlö -> n. 1,5 pv/kk	2100	Terveystarkastuksiin riittävä, mutta muuten lääkärinaikoja vaikea saada.
Kuraattori	1 hlö -> 3 pv/vk	600	Palvelun tarve vaihtelee toisella asteella. Työpanosta jaetaan lukion ja KAO:n välillä tarpeen mukaan.
Psykologi	Mielenterveyspoliklinikan ostopalveluna *	1000	
Erityisopettaja	4 hlöä		Oppilaitoksessa on neljä ammatillista erityisopettajaa, joista yhdellä pätevyys vaativan erityisen tuen toteuttamiseen. Erityisen tuen koordinointityö etenee.
Opinto-ohjaaja	1 hlö	250	Opinto-ohjaajan tehtäviä on jaettu omaohjaajille ja muulle henkilöstölle.
Ohjaaja	5 hlöä (4,6 htv)		Ohjaaja on erilaisilla nimikkeillä. Ohjaajien määrä vastaa paremmin tarpeeseen

*) Mielenterveyspoliklinikka vastaa yli 16-vuotiaiden psykologipalveluista.

5.2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta

Monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä arvioi opiskeluhuollon kokonaistarvetta erilaisista tiedonlähteistä saatujen tietojen perusteella. Arviossa käytetään aina viimeisimpiä tehtyjä tutkimuksia tai kyselyjä. Seuraavaan taulukkoon on koottu arviossa käytettäviä tiedonlähteitä, joiden perusteella luodaan kokonaiskuva tilanteesta ja saadaan selville myös koulu ja yksikkökohtaisista eroista.

Kouluterveyskysely, MOVE-mittaus, laajojen terveystarkastusten yhteenvedot	<ul style="list-style-type: none"> • Kouluterveyskysely 4-5.lk ja 8.-9.lk sekä toinen aste 1.-2.lk • MOVE-mittaus 5. ja 8.lk • Laajojen terveystarkastusten yhteenvedot 1., 5. ja 8.lk
Koulukohtaiset kiusaamisen kyselyt	<ul style="list-style-type: none"> • Koulun omat kyselyt • Laajemmat kansalliset kyselyt • Kansainväliset kartoitukset
Seurantatiedot	<ul style="list-style-type: none"> • Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen sekä S2-oppilaiden määrä • Lapset puheeksi keskustelut ja neuvonpidot • Poissaolot • käyntimäärät kuraattori/terveydenhoitaja
Lapsiperheiden kokemustiedon kartoitus (huoltajat) ja koulukohtaiset kyselyt	<ul style="list-style-type: none"> • koulukohtaiset palvelukykykyselyt ja muut arviot • LAPE-työryhmän laaja kysely lapsiperheille
Opiskeluhuollon ja opetushenkilöstön kyselyt	<ul style="list-style-type: none"> • Riskikartoitukset • itsearviointi palveluista • Työhyvinvointikysely
Monialaiseen tarkastukseen kirjatut muut tutkimukset ja kyselyt	<ul style="list-style-type: none"> • Kiinteistöön liittyvät tarkastukset • TEAVIISARI • KARVIN kyselyt

Saatujen tietojen perusteella opiskeluhuollon ohjausryhmä lähettää ajankohtaista tietoa Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen alueelliselle opiskeluhoitoryhmälle. Sen lisäksi koottuja tietojen pohjalta suunnitellaan ja ohjataan paikallisen tason opiskeluhuollon kehittämistä.

6 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa esi- ja perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas ja opiskelijahuoltolain 6§:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Koulun henkilökunnalla on ensisijainen vastuu kouluyhteisön hyvinvoinnista.

Esi- ja perusopetuksen sekä toisen asteen oppilaitoksissa panostetaan ennaltaehkäisyyn ja oikea-aikaiseen ja riittävään tukeen oppilaitoshyvinvoinnin edistämiseksi. Yksiköissä toimivat osallisuusryhmät (esim. minikedu, KEDU ja tukioppilaat) osaltaan suunnittelevat omalta osaltaan oppilaitoskohtaisia toimia hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

6.1 Koulukohtainen hyvinvoinnin vuosikello

Yksiköt päivittävät vuosittain oppilaitoskohtaisen hyvinvoinnin vuosikellon, jossa suunnitellaan oppilaitoksen yhteisöllisen hyvinvoinnin käytänteistä. Hyvinvoinnin vuosikello toimitetaan kasvatus- ja sivistyslautakunnan hyväksyttäväksi yksikön lukuvuositetöiden ja toimintasuunnitelman yhteydessä. Yksikkö arvioi lukuvuoden lopussa hyvinvoinnin vuosikellon toteutumista ja asettaa seuraavalle lukuvuodelle tarpeellisia tavoitteita, joiden mukaisia toimenpiteitä kirjataan hyvinvoinnin vuosikelloon.

6.2 Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä

Perusopetuksessa nimetään koulukohtaiset opiskeluhoitoryhmän lukuvuoden alussa. Koulukohtaista opiskeluhoitoryhmää johtaa rehtori, apulaisrehtori tai koulunjohtaja. Muita jäseniä ovat opettaja-, erityisopettaja-, oppilas- ja huoltajaedustajat sekä hyvinvointialueen nimeämä kouluterveydenhoitaja ja koulukuraattori. Esiopetuksen pysyvä edustaja on mukana Kirkkokedon, Tolpanniemen ja Nilonkankaan esiopetuspäiväkodeista. Koulu voi halutessaan nimetä myös muita oppilaitoshyvinvointia edistäviä yhteistyökumppaneita.

Koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu vähintään kaksi kertaa lukukaudessa. Yksiköt kirjaavat kokoonpanon, kokoontumiset ja koulukohtaiset toimintatavat koulukohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan.

6.3 Poissaolojen ennaltaehkäisy, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen

Kouluun kiinnittymistä, läsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ehkäistään suunnitelmallisesti yksiköissä hyvinvoinnin vuosikellon avulla. Erityisesti lukuvuoden alussa käytetään aikaa ryhmäyttämiseen. Esi- ja perusopetuksen yksiköillä on tähän omat toimintamallit, mutta yhteisöllisyyden lisäämiseksi painotetaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelua. Yhteisötasolla läsnäoloon kannustavan toimintakulttuurin rakentamisen perustana toimii yksikkökohtainen hyvinvoinnin vuosikello. Siihen kirjataan lukuvuoden alkuun eri tavoin tehtävää tunne- ja vuorovaikutustaitojen kuten kaveritaitojen kehittämistä. Tavoitteita toteutetaan esim. teemapäivien, iltakoulujen tai koulujen eri osallisuusryhmien toiminnan kautta, mutta myös osana eri oppiaineiden opetusta. Oppilaitoshyvinvointi näkyy kiireettömyytenä, välittävänä ilmapiirinä, hyvinä sosiaalisina suhteina ja osallisuutena. Se on koko oppilaitosyhteisön tavoitteena ja siitä vastaa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Tärkeässä osassa kouluun kiinnittymisessä on opettajan ja oppilaan välisen välinensessä vuorovaikutussuhde deiteessa. Esiopetuksessa ja vuosiluokilla tätä vuorovaikutussuhdetta on helppo kehittää, kun ryhmällä on oma opettaja, joka opettaa valtaosan opetussuunnitelmien mukaisista sisällöistä. Vuosiluokilla 7-9 hyvän vuorovaikutussuhteen luomiseksi koulut suunnitelmallisesti järjestävät luokanohjaajan tunteja muun koulutyön ohessa.

Lisäksi oppilaan saama oikea-aikainen ja riittävä tuki kannustaa oppilasta sitoutumaan koulutyöhön. Tämä edellyttää, että oppilaan siirtotiedot eri nivelvaiheissa huomioidaan opetuksen järjestämistä suunniteltaessa ja yksikön aikuiset havainnoivat aktiivisesti oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen edistymistä sekä oppilaan toimintaa osana ryhmää sen merkityksellisenä jäsenenä. Kodin ja koulun

välinen yhteistyö on tärkeää ja huolen ilmetessä tarjotaan huoltajille mahdollisuus keskustella huolista Lapset puheeksi-mallin mukaisesti. Kuusamossa on luotu lapsen opinpolun merkityksellisistä nivelvaiheista nivelvaiheen vuosikellot yksikköjen välisen tarpeellisen tiedon välittymiseksi seuraaville lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistymisestä vastaaville ammattilaisille. Nivelvaiheen vuosikellot ovat paikallisen ohjaussuunnitelman liitteenä.

Poissaolojen suunnitelmallisesta seurannasta vastaa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä koulutasolla ja siinä hyödynnetään sähköisestä Wilma-järjestelmää. Luokka- ja oppilastasolla oppilaiden poissaoloja seuraa oppilaan oman ryhmästä vastaava opettaja. Esiopetuksessa yhteistyö huoltajien kanssa on tiivistä ja huoli esioppilaan poissaoloista otetaan puheeksi heti huolen ilmetyä. Kouluilla on tehty poissaolojen porrasmalli ala- ja yläkouluihin huomioiden eri-ikäiset oppilaat. Niihin on kirjattu toimintatavat ja vastuunjako poissaoloihin puuttumisessa.

Oikeanlaisten tukitoimien tarjoamiseksi selvitetään poissaolojen taustasyitä. Moniammatillinen asiantuntijaverkosto rakennetaan tarpeen mukaisesti mahdollisimman varhain. Poissaoloissa yhteistyö huoltajien tai muiden laillisten edustajien kanssa on keskiössä. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisia tai sosiaalihuoltoa tuen tarpeen arvioimiseksi. Tarvittaessa opettaja tekee lastensuojeluilmoituksen hyvinvointialueen ohjeistuksen mukaisesti.

Koulun tulee tunnistaa kouluun ja kouluyhteisöön liittyviä tekijöitä poissaolotilanteissa ja puuttua niihin yhteisöllisellä ja/tai rakenteellisella tasolla. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana.

Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Koulukohtaiset ratkaisut, työnjako ja vastuunjako sekä muu käytännön toteutus täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa.

Poissaolojen puuttumisen porrasmallia arvioidaan säännöllisesti ja kehitetään tarpeen mukaan.

6.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Terveyskasvatus ja asennekasvatus terveellisiin elämäntapoihin kuuluu kaikkien koulun henkilöstön jäsenten tehtäviin. Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen perustuu yksikön järjestyssääntöihin perehtymiseen lukuvuoden alussa. Tupakkatuotteiden, alkoholin ja muiden päihteiden käyttöön puuttuminen on opetushenkilöstön vastuulla. Niihin puututaan välittömästi. Rangaistuskäytänteet on kirjattu järjestyssääntöihin.

6.5 Yhteistyö ja käytänteet kouluympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Tarkastuksien toteuttamista koordinoi monialainen opiskeluhoitoyhteisö. Yksiköt suorittavat joka kolmas vuosi oppilaitosympäristön terveellisyys- ja turvallisuuden ja hyvinvoinnin monialaisen tarkastuksen. Tarkastuksessa huomioidaan henkilöstön (sis. hyvinvointialueen työntekijät), oppilaiden

ja huoltajien lisäksi kiinteistön omistajan, ympäristöterveyden viranomaisten, työsuojelun ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden arviot. Yhteenvetolomake toimitetaan monialaisen opiskeluhuollon ohjausryhmän arvioitavaksi. Ohjausryhmä antaa yksikölle palautteen tarkastuksesta.

7 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä oppilasta koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhoiltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään oppilaan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhoolto perustuu aina oppilaan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen. Oppilaan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuisissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti. Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Kouluterveydenhuollon ja kuraattoripalveluihin oppilas voi hakeutua itse, huoltajan tai opetushenkilöstön yhteydenoton/ohjauksen kautta. Psykologipalveluihin oppilas pääsee tällä hetkellä huoltajan yhteydenoton kautta.

Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan oppilaan ja tarvittaessa huoltajien kanssa yhteistyössä LP-neuvonpidon mallin mukaisesti. Opetushenkilöstö voi pyytää tarvittaessa kouluterveydenhoitajaa tai kuraattoria mukaan oppilaskohtaiseen neuvonpitoon (LP-neuvonpito) oppilaan ja tarvittaessa huoltajan suostumuksella. Suostumus kirjataan erilliselle lomakkeelle. Periaatteena on, että oppilas ikä- ja kehitystaso huomioon otettuna osallistuu mukaan neuvonpitoon.

Yksilökohtaisen oppilashuollollisen palaverin (LP-neuvonpidon) voi vetää joko opetushenkilöstön edustaja tai opiskeluhuollon työntekijä. Palaverissa tehty toimintasuunnitelma kirjataan [W](#)ilmaan ja osaksi oppilaan opiskeluhoitokertomusta. Opiskeluhoitokertomus säilytetään yksikön arkistossa arkistointiohjeen mukaisesti osana opiskeluhoitokisteriä. Opiskeluhoitokisterin vastuuhenkilönä toimii Kuusamon kaupungintasolla Mervi Leinonen.

Oppilaalla on mahdollisuus hakeutua tarpeellista opiskeluhoiltoa kurinpitotoimien tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä. [--> tätä lausetta täytyy varmaan muokata](#) Mahdollisuudesta hakeutua kouluterveydenhuollon tai kuraattorin palveluihin tiedotetaan oppilaalle ja huoltajalle kurinpitotoimien tai opetuksesta epäämisen tiedottamisen yhteydessä. Kouluun palaamisen helpottamiseksi kannustetaan oppilasta ja huoltajaa olemaan yhteydessä kuraattoriin. Tarvittaessa järjestetään oppilashuollollinen palaveri.

Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman oppilaan selviytymistä ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytännöt koulussa koordinoidaan kouluterveydenhuollon kautta. Kouluterveydenhoitaja suunnittelee, välittää tarvittavat asiakirjat oppilaalle, huoltajille ja opettajille sekä määrittelee aikataulut laajan terveystarkastuksen toteutumiseksi.

Oppilaan erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisesta vastaa huoltaja. Esiopetuksessa on oma toimintamalli lyhyt- ja pitkäaikaisen lääkityksen tiedottamis- ja kirjaamiskäytännöissä.

Erikoissairaanhoidon piiriin (esim. diabetes) kuuluville oppilaille nimetään vastuutyöntekijä ensiavun lääkehoidon osalta esi- ja perusopetuksessa. Vastuuhenkilöille erikoissairaanhoidon järjestää riittävän perehdytyksen. Ilmoitus erityisruokavaliosta tehdään yksikön ruokapalveluista vastaavalle taholle suoraan. Huoltajan tulee huolehtia tieto erityisruokavaliosta myös oppilaan luokanopettajalle tai luokanohjaajalle.

8 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoito on kaikkien koulu yhteisössä työskentelevien ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalveluiden työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoitoon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoitoon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyössä.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaa laadittaessa ja yhteisöllisen opiskeluhoitoon toteuttamisessa järjestetään säännöllisesti kysely, jossa tarkastellaan opiskeluhoitoon ja koulunkäynnin sekä oppimisen tuen palvelujen nykytilaa ja kehittämistoiveita oppilaitoskohtaisesti.

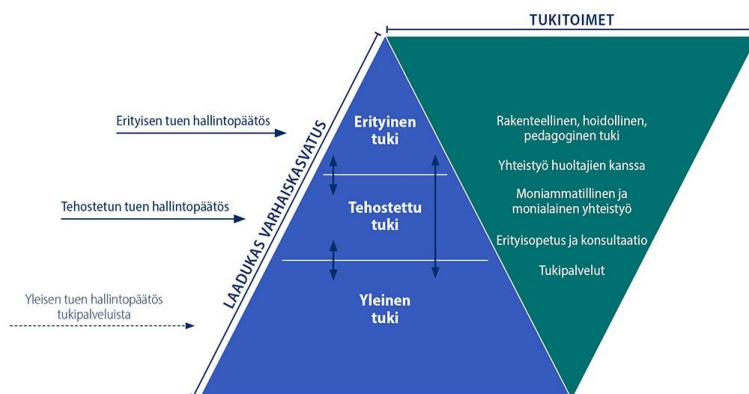
Opetushenkilöstö ja muu henkilöstö perehdytetään yksikön yhteisöllisen työn periaatteisiin ja suunnitelmaan hyvinvoinnin vuosikellon kautta. Osaamista varmistetaan ajankohtaisten ilmiöiden osalta säännöllisellä koulutautumisella. Paikallisesti suunnitellaan ja järjestetään koulutuspäivä varhaiskasvatuksen (sis. esiopetus), perusopetuksen ja toisen asteen opettajille, ja ohjaajille [ja muulle henkilöstölle koulutuspäivä](#)-työnantajan toimesta.

Oppilaan ohjaus kuuluu kaikille koulun henkilöstön jäsenille. Perusopetukseen on tehty Kuusamon kaupungissa ohjaussuunnitelma, johon voi perehtyä mm. Kuusamon kaupungin kotisivujen kautta.

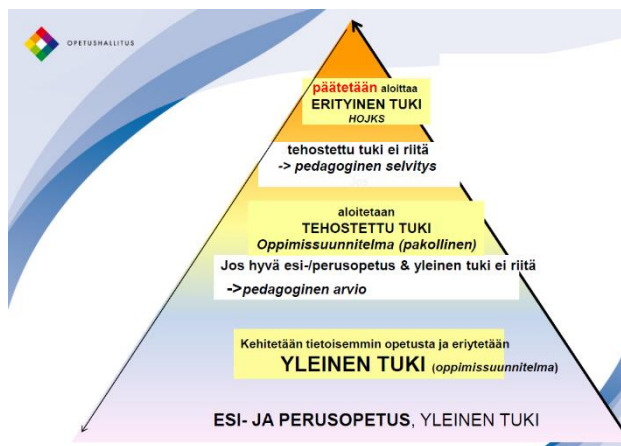
Opiskeluhoitoon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä. Opiskeluhoitoon moniammatillinen asiantuntijaryhmä kootaan tarpeen mukaan. Oppimisen ja koulunkäynnin tuen arvioinnissa hyödynnetään moniammatillista asiantuntijaryhmää perusopetuksessa. Joustavan perusopetuksen osalta moniammatillista yhteistyötä tehdään tarpeen mukaan. Oppilaan oma opettaja toimii päävastuussa erityisopettajan tuella tehostetun tai erityisen tuen prosessissa.

~~Varhaiskasvatuksessa Esiopetuksessa (sis. esiopetu~~ varhaiskasvatuksen erityisopettajat yhdessä lapsen opettajan kanssa [arvioivat ja suunnittelevat](#) tarvittavan tuen toteuttamista sekä valmistelevat esityksen erityisen tuen päätöksistä kasvatus- ja sivistystoimenjohtajalle. Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa tehdään hallinnollinen päätös myös tehostetun tuen antamisesta lapselle. Perusopetuksessa erityisopetuksen koordinaattorit valmistelevat erityisen tuen päätökset rehtoreille. Näihin esityksiin tarvitaan pedagoginen arvio tai pedagoginen selvitys, jossa kuullaan oppilasta, huoltajaa sekä monialaista asiantuntijaryhmää.

Varhaiskasvatuksessa toteutettava tuki

kuva: Varhaiskasvatuksessa toteutettava tuki ohjaa esiopetuksen täydentävää varhaiskasvatusta.

kuva: kolmiportainen tuki esi- ja perusopetuksessa

Kuva: Moniammatillinen, yhteisöllinen toimintakulttuuri

Opetus pyritään järjestämään ensisijaisesti oppilaan omassa lähikoulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa. Oppilaan kasvua, oppimista ja koulunkäyntiä tuetaan hänen tarpeidensa mukaisesti. Tavoitteena on, että jokaisen lapsen ja nuoren oikeus saada opetusta toteutuu aina, kun se on hänen terveytensä huomioon ottaen mahdollista.

Tavoitteena on eri toimijoiden sitouttaminen yhdessä tekemisen kulttuuriin sekä tasavertaisen yhteistyön tekemiseen ja luottamuksen rakentamiseen. Yhdessä edistetään oppimista sekä hyvien käytäntöjen, työvälineiden ja innovaatioiden jakamista. Yhteisenä periaatteena on kehittää ennaltaehkäisevää ja varhaista tukea sekä huolehtia tuen yhtenäisestä jatkumosta varhaiskasvatuksesta läpi koulupolun. Kuusamossa tämän työn taustaryhminä ovat monialainen opiskeluhuollon ohjausryhmä, LAPE-työryhmä sekä perhekeskuksen kehittämistyö matalan kynnyksen palveluista.

Yksittäisen oppilaan tutkimuksissa oppimiseen ja koulunkäynnin tukemisessa tehdään Kuusamon perheneuvolassa yksikön tekemän lähetteen tai huoltajan yhteydenoton kautta. Esi- ja perusopetuksessa voidaan perheneuvolasta kutsua asiantuntija yksilökohtaiseen asiantuntijaverkostoon.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluihin ja lastensuojeluun ollaan yhteydessä tarvittaessa. Yksikön työntekijöillä on tarvittaessa velvollisuus tehdä lastensuojeluilmoitus hyvinvointialueen ohjeiden mukaisesti. Yleisenä periaatteena on esi- ja perusopetuksessa, että yhteydenotot tehdään huoltajan kanssa yhteistyössä ja heidän suostumuksellaan.

Esi- ja perusopetuksessa on mahdollista pyytää vaativan konsultaation palveluja, joita ovat yksilökonsultaatio ja pedagoginen yleiskonsultaatio. Yksilökonsultaation keskiössä on yhden lapsen tai nuoren oppimisen ja koulunkäynnin tukeminen. Pedagogisessa yleiskonsultaatiossa tarkastellaan esimerkiksi ryhmän toimintaa. Vaativaa konsultaatiota järjestää Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri ja konsultaation hakemiseen tulee olla kasvatus- ja sivistystoimenjohtajan lupa.

Sairaalaopetuksessa yhteistyö lähtökoulun oppilaan opettajan ja tarvittaessa erityisopettajan kanssa on keskiössä. Sairaalakouluun siirtymisen arvio tehdään hyvinvointialueen asiantuntijoiden toimesta. Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa vain lyhyen jakson, todistuksen antaa oppilaan oma koulu. Ko. koulun tulee ottaa todistusta antaessaan huomioon sairaalakoulun antamat arviointia varten tarvittavat tiedot sairaalakoulussa opiskellusta ajasta.

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa pitemmän jakson, ja on otettu sairaalakoulun oppilaaksi, todistuksen antaa sairaalakoulu omalla todistuslomakkeellaan. Muussa tapauksessa todistuksen antaa oppilaan oma koulu. Sairaalakoulun tulee tällöin antaa oppilaan omalle koululle arviointia varten tarvittavat tiedot sairaalaopetuksen ajalta.

Yhteistyö muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi.

Yhteistyötaho valitaan oppilaan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Koulun määrittelemä edustaja, lapsen ikä ja asian kiireellisyys huomioiden, ottaa yhteyttä suoraan tahojen määrittelemään yhteyshenkilöön tai tekee yhteydenottopyynnön tai esim. lastensuojeluilmoituksen tahon toimintatavan mukaisesti.

Nuorisotoimi on merkityksellinen erityisesti yläkouluikäisten nuorten kohdalla ennaltaehkäisevässä ja korjaavassa työssä. Nuorisotoimi täydentää koulujen palveluja lasten ja nuorten hyvinvoinnin ylläpitämisessä.

Poliisilta voidaan hakea konsultaatiota ja tukea koulun laillisuuskasvatukseen. Lisäksi esimerkiksi sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta kiusaamisesta ohjataan huoltajia tekemään rikosilmoitus, ellei asia ole perheiden kesken soviteltavissa.

Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen oppilaille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille.

Yksikön tiedottamisesta vastaa yksikön johtaja, rehtori, apulaisrehtori tai koulunjohtaja. Wilmaa hyödynnetään yleisenä tiedotuskanavana toimintamalleista. Wilmassa ja kaupungin kotisivuilla on [mahdollista](#) tutustua [attavissa](#) paikalliseen opiskeluhoitosuunnitelmaan. Opiskeluhuollon periaatteista välitetään tietoa huoltajille ja oppilaille lukuvuoden alussa sekä tarvittaessa tapauskohtaisesti yksilökohtaisen opiskeluhuollon tarpeen ilmetessä. Henkilöstön kanssa käytänteen [nt](#) käydään läpi lukuvuoden alussa ja aina uuden henkilöstön jäsenen perehdytyksessä. Perehdytyksestä vastaa yksikön johtaja, rehtori, apulaisrehtori tai koulunjohtaja.

9 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Oppilaalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista koulujen kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

9.1 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

Turvallis~~essään~~ ja hyvinvoivassa oppilaitoksessa kiusaamiseen puututaan heti ja yksikön toimintakulttuurissa panostetaan hyvinvointiin ja siten kiusaamisen ennaltaehkäisyyn. Kuusamossa on luotu paikallinen Kuusamon malli kiusaamiseen puuttumiseen liittyen. Mallissa huomioidaan eri ikäkaudet varhaiskasvatuksesta ikäihmisiin. Ensisijaisesti pienet konfliktit pyritään sovittamaan joko oppilasvetoisesti vertaissovittelun menetelmällä. Mikäli asia on vakavampi, [pitkädempi](#) kestoisempipitkäkestoisempi tai osapuolten välillä on valta-asetelma, sovitellaan aikuisvetoisesti. Koulutuksen järjestäjän henkilöstöä on koulutettu restoratiivise~~en~~ sovittelumenetelmän käyttöön. Kouluissa voi olla käytössä lisäksi myös muita kiusaamiseen puuttumisen menetelmiä, kuten KiVa koulu-menetelmä, jossa kiusaamisen selvittely voidaan tehdä myös aikuisvetoisesti. Siihen kuuluvat myös oppitunnit, joissa käsitellään kiusaamiseen liittyviä asioita.

Opettaja tai yksikön johtaja/rehtori on velvollinen esi- ja perusopetuksessa ilmoittamaan tietoonsa tulleesta oppimisympäristössä tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta, syrjinnästä tai väkivallasta niistä epäillyn ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle. Oppilaat ohjataan tarvittaessa opiskeluhoitopalveluiden piiriin. Moniammatillinen viranomaisyhteistyö, on kuvattu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen suunnitelmissa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, syrjinnältä, häirinnältä ja väkivallalta. Siihen on koottu tarkemmin ennaltaehkäisyä, puuttumisen ja tapausten seurantaan liittyvät toimintamallit. Se on

opiskeluhoitosuunnitelman liitteenä. Varhaiskasvatuksessa (sis. esiopetus) on tehty oma kiusaamisen ennaltaehkäisyn ja puuttumisen malli ja se luo perustan kiusaamisen ennaltaehkäisyyn ja puuttumiseen Kuusamossa. Näitä suunnitelmia päivitetään vuosittain.

Väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyttä seurataan suunnitelmallisesti yksikön tasolla erilaisilla ryhmä/yksikkö/koulukohtaisilla kyselyillä, joiden pohjalta yksikkö nostaa tarpeen mukaan mm. hyvinvoinnin vuosikelloon ajankohtaisia teemoja yhteisöllisen opiskeluhoiton näkökulmasta.

9.2 Kriisisuunnitelma

Opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelmaan sisältyy kriisisuunnitelma, jossa kuvataan toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa. Suunnitelmassa kuvataan kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan tämän kokonaisuuden johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako. Suunnitelmassa kuvataan sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja koulun välisen tiedottamisen periaatteet. Suunnitelma valmistellaan yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien viranomaisten kanssa ottaen huomioon muut uhka-, vaara- ja kriisitilanteita koskevat ohjeistukset sekä psykososiaalisen tuen järjestämisen periaatteet.

Kaikissa varhaiskasvatuksen (sis. esiopetus) ja perusopetuksen yksiköissä on olemassa kriisisuunnitelma, joka päivitetään vuosittain. Se on osa yksikön pelastussuunnitelmaa.

Lähtökohtana on, että koulutyötä jatketaan kriisitilanteessa niin normaalisti kuin mahdollista. Koulussa ohjataan oppilaita tai henkilökunnan jäseniä saamaan tarpeellista ensiapua ja estetään lisävahinkojen mahdollisuus. Kriisin kohdannut ohjataan opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisille jatkotoimenpiteitä varten. Yhteisötasolla tärkeä on koulukohtaisen oppilashuoltoryhmän toimia yhteisön turvallisuuden tunteen säilymiseksi. Kaikki yhteisössä tulee huomioida ikä-, kehitystaso ja tapahtuman merkitys yksilölle. Vakauttavan koulun vahvistaminen on tärkeässä osassa ja se lähtee liikkeelle aikuisten turvallisuudesta ja suunnitelmallisesta toiminnasta

10 Oppilaitos-ympäristön terveellisyden, turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus

Oppilaitosympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tarkastus

Yhteisön hyvinvointi -psykososiaalinen hyvinvointi opiskelun ja koulunkäynnin järjestäminen hyvinvointia tukevasti -ehkäisevä päihdetyö -liikunnallisuuden ja ergonomian edistäminen -terveellisten ruokailutottumusten edistäminen	Terveellisyys ja turvallisuus kiinteistössä -rakennus ja sisätilat -esteettömyys -piha ja liikenne Turvallisuuden edistäminen -turvallisuuden edistäminen yhteisössä ja ympäristössä -tapaturmien ehkäisy -paloturvallisuus ja pelastautuminen	Opiskeluhoolto ympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin tukena -opiskeluhoollon monialaisen yhteistyön rakenteet -yhteisöllinen työ -opiskeluhoollon palvelut
--	---	---

Monialaisten tarkastusten vuosikello lukuvuosittain	
Suoritettut tarkastukset	Tulossa olevat tarkastukset
2020-2021 RUKAN YPK	2022-2023 NILON YPK
2021-2022 Toinen aste (Kuusamon lukio ja KAO)	2023-2024 RUKAN YPK
	2024-2025 Toinen aste (Kuusamon lukio ja KAO)

Viimeisimmän monialaisen tarkastuksen kierroksen teemana kohteena on lv. 2022-2023 alkaen:

Yhteisöllisyyttä ja oppilaiden osallisuutta edistävä oppimisympäristö, jossa ryhmäyttäminen nähdään merkityksellisenä perustan luojana oppilaan/opiskelijan kasvulle, kehitykselle, hyvinvoinnille ja oppimiselle

11 Koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma

Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä ohjeistaa koulukohtaisen opiskeluhoitosuunnitelman valmistelua kouluissa. Sen päivittämisestä vuosittain vastaa koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä.

Siihen kootaan oppilaitoskohtaisesti monialaisen opiskeluhoollon ohjausryhmän pyytämät asiat. Siihen kirjataan oppilaitoksen tunnusluvut oppilasmäärästä eri vuosiluokilla, tuen piirissä olevien oppilaiden sekä S2-oppilaiden määrät. Myös kouluyhteisön henkilöstön määrät tehtäväkuvittain kirjataan lukuina.

Opiskeluhoollonpalveluista vastaavat ammattilaiset sekä koulukohtaisen opiskeluhoitoryhmän jäsenet sekä heidän keskinäinen vastuu- ja työnjakonsa kirjataan suunnitelmaan.

Mikäli koulussa on luotu omia paikallista opiskeluhoitosuunnitelmaa täydentäviä toimintamalleja ja suunnitelmia, kirjataan ne myös koulukohtaiseen opiskeluhoitosuunnitelmaan ja tarvittaessa koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Koulukohtainen opiskeluhoitosuunnitelma toimitetaan tiedoksi monialaiselle opiskeluhoollon ohjausryhmälle syyskuun loppuun mennessä hyvinvoinnin vuosikellon kanssa.

12 Paikallisen opiskeluhoitosuunnitelman arviointi ja kehittäminen

Monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä vastaa paikallisen opiskeluhoitosuunnitelman suunnittelusta, toteuttamisesta, arvioinnista ja kehittämisestä huomioiden alueellisen opiskeluhoitoryhmän ohjaus.

Opiskeluhoitosuunnitelma päivitetään vuosittain ja toimitetaan kasvatus- ja sivistyslautakunnalle tiedoksi.

Liitteet

Monialaisen tarkastuksen yhteenvetolomake

Poissaoloihin puuttumisen porrasmalli

LP-toimintamalli

Nivelvaiheen vuosikellot

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ennaltaehkäisy, puuttumisen ja tapausten seurannan suunnitelma